

Aansprakelijkheid werkgever reikt ver

Werkgevers maken zich terecht zorgen als het om hun aansprakelijkheid gaat. Enerzijds vanwege de boetes van de Arbeidsinspectie, anderzijds vanwege mogelijke schadevergoeding voor slachtoffers van een arbeidsongeval. De werkgever komt er niet onderuit. Of toch wel?

Een goedgevuld auditorium van museum Naturalis in Leiden bewijst dat het onderwerp leeft. De bijeenkomst op 24 mei voor leden van Bouwend Nederland, met medewerking van Arbouw, moet veel onduidelijkheid wegnemen. Over de boetes en claims die de bedrijven boven het hoofd hangen. Maar ook over de rol van zelfstandigen. De almaar groter wordende groep zzp'ers zijn vrije vogels die zich niet aan de regels hoeven te houden. Althans, zo wordt beweerd.

Maar de inspecteurs gaan wel degelijk uit van een 'gelijk beschermingsniveau', vertelt directeur Arbeidsinspectie Marga Zuurbier. Met andere woorden: de meeste zelfstandigen moeten gewoon volgens alle regels werken. Zuurbier: 'De meeste zzp'ers zijn voor de Arbowet namelijk gewoon werknemer. Zij werken op bouwplaatsen onder het directe gezag van hun opdrachtgever. Echt zelfstandig ben je pas als deze gezagsrelatie ontbreekt, je niet op basis van een arbeidsovereenkomst werkt en financieel aansprakelijk bent voor schade als iets niet goed gaat. In de praktijk wordt maar tien procent van de zzp'ers volgens de Arbowet daadwerkelijk als zodanig beschouwd.'

Marga Zuurbier (Arbeidsinspectie): 'In de praktijk wordt maar tien procent van de zzp'ers volgens de Arbowet daadwerkelijk als zodanig beschouwd.'

Geschonden zorgplicht

Financiële aansprakelijkheid geldt bij materiële schade, maar ook bij letselschade. In een groot deel van de gevallen draait de werkgever hier uiteindelijk voor op. Daarbij wordt gekeken of de zorgplicht is geschonden. 'Die plicht ligt bij de werkgever', zegt Sophie Wierenga-Heintz van Kneppelhout Korthals Advocaten. 'De zorgplicht houdt in dat je als werkgever zorgt voor een gezonde en veilige werkomgeving en voor voldoende toezicht op de naleving.'

Dientengevolge zijn aannemers al snel aansprakelijk. Ja, ook voor het welzijn van de zzp'ers die, zoals Zuurbier vaststelde, meestal gewoon werknemers zijn. De zorgplicht geldt ook richting uitzendkrachten en ingeleend personeel wanneer die 'branche-eigen werkzaamheden' (lees: bouwactiviteiten) verrichten. De werkgever heeft géén zorgverplichting als een zzp'er niet onder het gezag van de aannemer werkt en dus ook letterlijk zzp'er is.

Is er wél sprake van deze gezagsrelatie en wordt de Arbowet overtreden, met een arbeidsongeval als gevolg, dan gaat de rechter er meestal vanuit dat ook de zorgplicht is geschonden. Alleen als er sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid wordt het slachtoffer doorgaans zelf aansprakelijk gesteld. Dat blijkt uit zaken waarin de Hoge Raad uitspraak deed. De raad lichtte dit als volgt toe: 'Van bewuste roekeloosheid is pas sprake als de betrokkene het roekeloze van zijn gedrag zondermeer duidelijk moet zijn geweest. Met andere woorden: de werknemer moet zich daadwerkelijk bewust zijn geweest van het gevaar waaraan hij zich door dat gedrag roekeloos blootstelde.'

Dit betekent automatisch dat de zorgplicht van de aannemer dus kennelijk heel ver reikt en ruim wordt uitgelegd. 'Het wordt van geval tot geval bekeken, waarbij de kleinste details van belang kunnen zijn', zegt Wierenga-Heintz. 'Een maat voor de uitkomst is niet te geven.'

En zo kan het voorkomen dat een zzp'er die door de onderaannemer is ingehuurd, een arbeidsongeval overkomt waarvoor uiteindelijk de hoofdaannemer aansprakelijk wordt gesteld. 'Verzeker je dus maar gewoon', klinkt het uit de zaal. 'En lees goed de polisvoorwaarden.'

Bron: Arbouw

Datum: 25 mei 2011

Verantwoordelijkheden van een zelfstandige

Zelfstandige ondernemers zonder personeel (zzp'ers) zijn niet in dienst van een bedrijf. Toch gelden ook voor hen een aantal arboregels die hun eigen veiligheid en die van derden moeten waarborgen.

Freelancer of zzp'er?

Voor zelfstandig ondernemers zijn verschillende benamingen in omloop. De meest gangbare zijn freelancers of zzp'ers. Ook de term eenpitter wordt wel gebruikt. Waar het in alle gevallen op neerkomt, is dat ze eigen baas zijn en geen personeel in dienst hebben. Hoewel zzp'ers niet officieel in dienst zijn bij een bedrijf, kan het voorkomen dat ze door de Arbeidsinspectie als werkgever of werknemer worden gezien. Dat geldt als hij 'onder gezag' werkt. Dan is alle arboregelgeving van toepassing. Voor iedereen die werkt, gelden in Nederland sinds 2007 dezelfde regels voor alle werkzaamheden met levensbedreigende risico's, welke gezagsverhouding er ook is. Dit betekent dat de [Arbeidsinspectie](#) ook zzp'ers kan aanspreken op overtreding van die regels en boetes kan opleggen.

Algemene voorschriften

Algemene voorschriften waar de zelfstandige aan moet voldoen, zijn:

- het voorkomen van gevaar voor derden ([artikel 10 Arbowet](#))
- het zorgen voor de eigen veiligheid en die van andere betrokken personen door zich veilig en verantwoord te gedragen ([artikel 11 Arbowet](#))
- het vermijden van levensgevaar of ernstige schade aan de gezondheid. Het niet naleven van deze bepaling is een misdrijf ([artikel 32 Arbowet](#))

Voor zelfstandigen gelden geen systeemverplichtingen, zoals de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). Hierdoor heeft de zelfstandige minder administratieve lasten.

Voorschriften voor ernstige arbeidsrisico's

De voorschriften en verboden voor zelfstandigen hebben betrekking op ernstige risico's voor de veiligheid of de gezondheid. De bepalingen zijn erop gericht de zelfstandige zelf te beschermen maar ook mensen die in zijn (directe) omgeving werken of aanwezig zijn, zoals bezoekers.

Bij gevaarlijk werk gelden dezelfde voorschriften en verboden voor werknemers en zelfstandigen. De voorschriften en verboden hebben vooral betrekking op:

- de inrichting van arbeidsplaatsen
- gevaarlijke stoffen en biologische agentia
- lawaai
- duikarbeid
- arbeidsmiddelen
- persoonlijke beschermingsmiddelen

De regels waaraan de zzp'er zich moet houden, zijn afhankelijk van het werkveld waarin de zzp'er actief is.

Extra voorschriften in drie situaties

Extra voorschriften gelden voor zelfstandigen die:

- een installatie exploiteren met gevaarlijke stoffen of de (tijdelijke) opslag van gevaarlijke stoffen in verband met vervoer
- arbeid verrichten met betrekking tot de totstandbrenging van een bouwwerk op een bouwplaats, dit betreft dus alle zzp'ers op de bouw
- worden blootgesteld aan gewasbeschermingsmiddelen of biociden

Aandachtspunten zzp'ers

Een zelfstandige kan een arbocatalogus van een branche of sector raadplegen om na te gaan welke maatregelen hij kan nemen om veilig te werken.

Werkgevers die met zzp'ers werken, moeten hen wijzen op de voorschriften en risico's die in het bedrijf gelden.

De Arbeidsinspectie kan ook optreden als zzp'ers de wet overtreden.

De verzekeringsmaatschappij kan trachten niet te betalen:

Als er sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid van de werknemer.

Wanneer de zzp'er zich niet aan de regels van de Arbowet houdt.

Bron: www.Arboportaal.nl, juli 2011